

Bruselis, 2023 11 16
COM(2023) 733 final

2023/0418 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

kuriuo dėl Serbijos koordinavimo direktorato (*Koordinaciona uprava*) išduotų Serbijos pasų turėtojų iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2018/1806

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

• Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai

2009 m. lapkričio 30 d. Reglamentu (EB) Nr. 1244/2009¹ buvo iš dalies pakeistas Reglamentas (EB) Nr. 539/2001, nustatantis trečiųjų šalių, kurių piliečiai, kirsdami išorines sienas, privalo turėti vizas, ir trečiųjų šalių, kurių piliečiams toks reikalavimas netaikomas, sąrašus². Pakeitimas buvo susijęs su Buvusiosios Jugoslavijos Respublikos Makedonijos (šiuo metu – Šiaurės Makedonija), Juodkalnijos ir Serbijos perkėlimu iš Reglamento (EB) Nr. 539/2001 I priedo (šalys, kurių piliečiai privalo turėti vizą) į II priedą (šalys, kurių piliečiams toks vizos reikalavimas netaikomas, kai buvimo trukmė neviršija 90 dienų per bet kurį 180 dienų laikotarpį). Vizos reikalavimo netaikymas galiojo (ir vis dar galioja) tik biometrinių pasų turėtojams.

Atsižvelgiant į tuo metu susirūpinimą kėlusią neteisėtos migracijos srautų iš Kosovo* riziką ir į tai, kad tuo metu su Kosovu nebuvo vykdomas dialogas dėl vizų režimo liberalizavimo, vienos kategorijos Serbijos pasų turėtojams, būtent – Serbijos koordinavimo direktorato Belgrade išduotų pasų turėtojams, vizos reikalavimo netaikymas negaliojo. Tas direktoratas nagrinėja visus iš Kosovo serbų, gyvenančių Kosove, ir iš Kosovo serbų diasporos, gyvenančios už Kosovo ribų, gautus prašymus išduoti pasą.

Serbijos koordinavimo direktoratas buvo įsteigtas vykstant dialogui su Serbija dėl vizų režimo liberalizavimo. Buvo siekiama pakeisti septynis regioninius policijos direktoratus, esančius įvairiose Serbijos teritorijos vietose, kurie iki tol buvo atsakingi už pasų išdavimą Kosovo serbams. Serbijos koordinavimo direktorato išduodami pasai yra biometriniai ir jų turėtojais juos naudoja kaip kelionės dokumentus kelionių į ES tikslu nuo tada, kai buvo įsteigtas direktoratas.

2009 m. Kosovas buvo įtrauktas į Reglamento (EB) Nr. 539/2001 I priedo 2 dalį, pagal kurią Kosovo išduotų pasų turėtojais, kirsdami valstybių narių išorės sienas, privalėjo turėti vizą. Nuo to laiko padėtis pasikeitė. 2012 m. sausio 19 d. Komisija pradėjo dialogą su Kosovu dėl vizų režimo liberalizavimo. 2012 m. birželio 14 d. ji Kosovui pateikė veiksmų planą, kuriame buvo nurodyti visi teisės aktai ir kitos priemonės, kuriuos Kosovas turėjo priimti ir įgyvendinti, siekdamas vizų režimo liberalizavimo. Šis dialogas buvo sėkmingai užbaigtas, ir tuo remdamasi 2016 m. gegužės 4 d. Komisija pateikė pasiūlymą³ perkelti Kosovą į Reglamento (EB) Nr. 539/2001 II priedą.

Dėl šio pasiūlymo buvo galutinai susitarta ir jis buvo priimtas 2023 m. balandžio 19 d. Reglamentu (ES) 2023/850⁴ buvo iš dalies pakeistas Reglamentas (ES) 2018/1806⁵ (kuriuo

¹ 2009 m. lapkričio 30 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1244/2009, iš dalies keičiantis Reglamentą (EB) Nr. 539/2001, nustatantį trečiųjų šalių, kurių piliečiai, kirsdami išorės sienas, privalo turėti vizas, ir trečiųjų šalių, kurių piliečiams toks reikalavimas netaikomas, sąrašus (OL L 336, 2009 12 18, p. 1–3).

² 2001 m. kovo 15 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 539/2001, nustatantis trečiųjų šalių, kurių piliečiai, kirsdami išorines sienas, privalo turėti vizas, ir trečiųjų šalių, kurių piliečiams toks reikalavimas netaikomas, sąrašus (OL L 81, 2001 3 21, p. 1–7).

* Šis pavadinimas nekeičia pozicijų dėl statuso ir atitinka JT ST rezoliuciją 1244/1999 bei Tarptautinio Teisingumo Teismo nuomonę dėl Kosovo nepriklausomybės deklaracijos.

³ COM/2016/0277 final.

⁴ 2023 m. balandžio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2023/850, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2018/1806, nustatantis trečiųjų šalių, kurių piliečiai, kirsdami išorės sienas, privalo turėti vizas, ir trečiųjų šalių, kurių piliečiams toks reikalavimas netaikomas, sąrašus

tuuo tarpu buvo pakeistas Reglamentas (EB) Nr. 539/2001), perkeliant Kosovą iš to Reglamento I priedo 2 dalies į II priedo 4 dalį. Kaip ir visų ankstesnių sėkmingai užbaigtų dialogų dėl vizų režimo liberalizavimo atveju, buvo nuspręsta, kad vizos reikalavimo netaikymas turėtų galioti tik biometrinių pasų turėtojams. Be to, buvo nuspręsta, kad tas vizos reikalavimo netaikymas neturėtų įsigalioti iki Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2018/1240⁶ įsteigtos Europos kelionių informacijos ir leidimų sistemos (ETIAS) veikimo pradžios arba 2024 m. sausio 1 d., priklausomai nuo to, kuri data ankstesnė. Kadangi ETIAS iki 2024 m. sausio 1 d. veikti nepradės, vizos reikalavimo netaikymas Kosovo pasų turėtojams įsigalios nuo 2024 m. sausio 1 d.

Priėmus Reglamentą (ES) 2023/850, Serbijos koordinavimo direktorato išduotų Serbijos pasų turėtojai ir toliau būtų vieninteliai Vakarų Balkanų regiono piliečiai, kurie privalėtų vykdamai į ES trumpalaikiam buvimui turėti vizą.

Įsigaliojus vizos reikalavimo netaikymui Kosovo pasų turėtojams, Komisija mano, kad priešasčių, dėl kurių Serbijos koordinavimo direktorato išduotų Serbijos pasų turėtojams toks vizos reikalavimo netaikymas negalioja, nebėra ir kad visi Vakarų Balkanų regiono piliečiai turėtų naudotis beviziu kelionių į Šengeno erdvę režimu. Dėl šios priežasties Komisija siūlo iš dalies pakeisti Reglamentą (ES) 2018/1806, kad Serbijos koordinavimo direktorato išduotų Serbijos pasų turėtojams nebūtų taikomas reikalavimas turėti vizą kertant valstybių narių išorės sienas, kai buvimo trukmė neviršija 90 dienų per bet kurį 180 dienų laikotarpį.

- **Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis**

Reglamente (ES) 2018/1806 nustatomi trečiųjų šalių, kurių piliečiai, kirsdami valstybių narių išorės sienas, privalo turėti vizą, ir trečiųjų šalių, kurių piliečiams tas reikalavimas netaikomas, sąrašai. Reglamentą (ES) 2018/1806 taiko visos valstybės narės, išskyrus Airiją. Jį taip pat taiko Islandija, Lichtenšteinas, Norvegija ir Šveicarija. Šis reglamentas yra dalis ES bendros vizų politikos, taikomos trumpalaikiam buvimui ne ilgiau kaip 90 dienų per bet kurį 180 dienų laikotarpį.

Nuo tada, kai 2008 m. buvo pradėti pirmi dialogai dėl vizų režimo liberalizavimo, bendras tikslas buvo suteikti galimybę viso Vakarų Balkanų regiono gyventojams be vizų atvykti į Šengeno erdvę. Vizos reikalavimai Juodkalnijai, Šiaurės Makedonijai ir Serbijai buvo panaikinti 2009 m., Albanijai ir Bosnijai ir Hercegovinai 2010 m., o Kosovui – 2023 m. Šiomis aplinkybėmis panaikinus vizos reikalavimo netaikymo negaliojimą Serbijos koordinavimo direktorato išduotų Serbijos pasų turėtojams būtų užtikrinta, kad visam Vakarų Balkanų regionui būtų taikomas tas pats vizų režimas.

(Kosovas (Šis pavadinimas nekeičia pozicijų dėl statuso ir atitinka JT ST rezoliuciją 1244/1999 bei Tarptautinio Teisingumo Teismo nuomonę dėl Kosovo nepriklausomybės deklaracijos.)) (OL L 110, 2023 4 25, p. 1–4).

⁵ 2018 m. lapkričio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1806, nustatantis trečiųjų šalių, kurių piliečiai, kirsdami išorines sienas, privalo turėti vizas, ir trečiųjų šalių, kurių piliečiams tas reikalavimas netaikomas, sąrašus (OL L 303, 2018 11 28, p. 39).

⁶ 2018 m. rugsėjo 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1240, kuriuo sukuriamas Europos kelionių informacijos ir leidimų sistema (ETIAS) ir iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1077/2011, (ES) Nr. 515/2014, (ES) 2016/399, (ES) 2016/1624 ir (ES) 2017/2226 (OL L 236, 2018 9 19, p. 1–71).

- **Suderinamumas su kitomis Sąjungos politikos sritimis**

Siūlomas Serbijos koordinavimo direktorato išduotų Serbijos pasų turėtojų įtraukimas į vizos reikalavimo netaikymą Serbijai atitinka ES pastangas paspartinti Vakarų Balkanų regiono integraciją į ES.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

- **Teisinis pagrindas**

Šio pasiūlymo teisinis pagrindas yra Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 77 straipsnio 2 dalies a punktas. Siūlomu reglamentu plėtojamas Šengeno *acquis*.

- **Subsidiarumas, proporcingumas ir priemonės pasirinkimas**

Būtinai Reglamento (ES) 2018/1806 pakeitimas turi būti atliktas priimant reglamentą. Valstybės narės šio politikos tikslo negali pasiekti vienos. Kitų (ne teisėkūros) galimybių pasiekti šį politikos tikslą nėra.

3. EX POST VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI

- **Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis**

Dabartinė padėtis, kai Kosovo serbams netaikomas bevizis režimas, aptarta su Serbija ir Kosovu.

- **Poveikio vertinimas**

Nuspręsta, kad šio pasiūlymo poveikio vertinimo atlikti nebūtina.

- **Pagrindinės teisės**

Šis pasiūlymas neigiamo poveikio pagrindinių teisių apsaugai Europos Sąjungoje neturi.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Šis pasiūlymas neturi poveikio biudžetui.

5. KITI ELEMENTAI

- **Įgyvendinimo planai ir stebėseną, vertinimas ir ataskaitų teikimo tvarka**

Iš dalies pakeistas Reglamentas bus tiesiogiai taikomas nuo įsigaliojimo dienos, o valstybės narės jį nedelsdamos įgyvendins. Įgyvendinimo planas nebūtinai.

- **Išsamus konkrečių pasiūlymo nuostatų paaiškinimas**

Reglamento 2018/1806 II priedas bus iš dalies pakeistas įtraukiant Serbijos koordinavimo direktorato (serbų kalba – *Koordinaciona uprava*) išduotų Serbijos pasų turėtojus į nuorodą į Serbiją.

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

kuriuo dėl Serbijos koordinavimo direktorato (*Koordinaciona uprava*) išduotų Serbijos pasų turėtojų iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2018/1806

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 77 straipsnio 2 dalies a punktą,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

laikydami įprastą teisėkūros procedūrą,

kadangi:

- (1) Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2018/1806⁷ nustatomi trečiųjų šalių, kurių piliečiai, kirsdami valstybių narių išorės sienas, privalo turėti vizas, ir trečiųjų šalių, kurių piliečiams tas reikalavimas netaikomas, kai buvimo trukmė neviršija 90 dienų per bet kurį 180 dienų laikotarpį, sąrašai;
- (2) Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1244/2009⁸ Serbija buvo perkelta į šalių, kurių piliečiams vizos reikalavimas netaikomas, sąrašą. Tame reglamente numatyta, kad vizos reikalavimo netaikymas negalioja Kosovo serbams, turintiems Serbijos koordinavimo direktorato (serbų kalba – *Koordinaciona uprava*) išduotus Serbijos pasus;
- (3) priėmus Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2023/850⁹, kuriuo Kosovas perkeliamas į Reglamentas (ES) 2018/1806 II priedo 4 dalį, Serbijos koordinavimo direktorato išduotų Serbijos pasų turėtojai ir toliau būtų vieninteliai Vakarų Balkanų regiono piliečiai, kurie, kirsdami valstybių narių išorės sienas, privalėtų turėti vizą;
- (4) taigi siekiant užtikrinti, kad visam Vakarų Balkanų regionui būtų taikomas tas pats vizų režimas, Serbijos koordinavimo direktorato išduotų Serbijos pasų turėtojai turėtų būti įtraukti į Reglamentas (ES) 2018/1806 II priede pateiktą nuorodą į Serbiją;

⁷ 2018 m. lapkričio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1806, nustatantis trečiųjų šalių, kurių piliečiai, kirsdami išorines sienas, privalo turėti vizas, ir trečiųjų šalių, kurių piliečiams tas reikalavimas netaikomas, sąrašus (OL L 303, 2018 11 28, p. 39).

⁸ 2009 m. lapkričio 30 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1244/2009, iš dalies keičiantis Reglamentą (EB) Nr. 539/2001, nustatantį trečiųjų šalių, kurių piliečiai, kirsdami išorės sienas, privalo turėti vizas, ir trečiųjų šalių, kurių piliečiams toks reikalavimas netaikomas, sąrašus (OL L 336, 2009 12 18, p. 1–3).

⁹ 2023 m. balandžio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2023/850, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2018/1806, nustatantis trečiųjų šalių, kurių piliečiai, kirsdami išorės sienas, privalo turėti vizas, ir trečiųjų šalių, kurių piliečiams toks reikalavimas netaikomas, sąrašus (Kosovas (Šis pavadinimas nekeičia pozicijų dėl statuso ir atitinka JT ST rezoliuciją 1244/1999 bei Tarptautinio Teisingumo Teismo nuomonę dėl Kosovo nepriklausomybės deklaracijos.)) (OL L 110, 2023 4 25, p. 1–4).

- (5) Islandijos ir Norvegijos atžvilgiu šiuo reglamentu plėtojamos Šengeno *acquis* nuostatos, kaip tai suprantama Europos Sąjungos Tarybos ir Islandijos Respublikos bei Norvegijos Karalystės susitarime dėl pastarųjų asociacijos įgyvendinant, taikant ir plėtojant Šengeno *acquis*, kurios patenka į Tarybos sprendimo 1999/437/EB 1 straipsnio B punkte nurodytą sritį¹⁰;
- (6) Šveicarijos atžvilgiu šiuo reglamentu plėtojamos Šengeno *acquis* nuostatos, kaip tai suprantama Europos Sąjungos, Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos pasirašytame susitarime dėl Šveicarijos Konfederacijos asociacijos įgyvendinant, taikant ir plėtojant Šengeno *acquis*¹¹, kurios patenka į Sprendimo 1999/437/EB 1 straipsnio B ir C punktuose nurodytą sritį, minėtą sprendimą taikant kartu su Tarybos sprendimo 2008/146/EB 3 straipsniu¹²;
- (7) Lichtenšteino atžvilgiu šiuo reglamentu plėtojamos Šengeno *acquis* nuostatos, kaip tai suprantama Europos Sąjungos, Europos bendrijos, Šveicarijos Konfederacijos ir Lichtenšteino Kunigaikštystės protokole dėl Lichtenšteino Kunigaikštystės prisijungimo prie Europos Sąjungos, Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl Šveicarijos Konfederacijos asociacijos įgyvendinant, taikant ir plėtojant Šengeno *acquis*¹³, kurios patenka į Sprendimo 1999/437/EB 1 straipsnio B ir C punktuose nurodytą sritį, minėtą sprendimą taikant kartu su Tarybos sprendimo 2011/350/ES 3 straipsniu¹⁴;
- (8) šiuo reglamentu plėtojamos Šengeno *acquis* nuostatos, kurias įgyvendinant Airija nedalyvauja pagal Tarybos sprendimą 2002/192/EB¹⁵. Todėl Airija nedalyvauja priimant šį reglamentą ir jis nėra jai privalomas ar taikomas;
- (9) Kipro ir Bulgarijos bei Rumunijos atžvilgiu šis reglamentas yra aktas, grindžiamas Šengeno *acquis* ar kitaip su juo susijęs, kaip tai suprantama atitinkamai 2003 m. Stojimo akto 3 straipsnio 1 dalyje ir 2005 m. Stojimo akto 4 straipsnio 1 dalyje,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

Reglamento (ES) 2018/1806 II priedo 1 dalyje tekstas:

„Serbija (išskyrus Serbijos Koordinavimo direktorato (serbų kalba: *Koordinaciona uprava*) išduotų Serbijos pasų turėtojus)(7)“

pakeičiamas taip:

¹⁰ 1999 m. gegužės 17 d. Tarybos sprendimas 1999/437/EB dėl tam tikrų priemonių taikant Europos Sąjungos Tarybos, Islandijos Respublikos ir Norvegijos Karalystės sudarytą susitarimą dėl šių dviejų valstybių asociacijos įgyvendinant, taikant ir plėtojant Šengeno *acquis* (OL L 176, 1999 7 10, p. 31).

¹¹ OL L 53, 2008 2 27, p. 52.

¹² 2008 m. sausio 28 d. Tarybos sprendimas 2008/146/EB dėl Europos Sąjungos, Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl Šveicarijos Konfederacijos asociacijos įgyvendinant, taikant ir plėtojant Šengeno *acquis* sudarymo Europos bendrijos vardu (OL L 53, 2008 2 27, p. 1).

¹³ OL L 160, 2011 6 18, p. 21.

¹⁴ 2011 m. kovo 7 d. Tarybos sprendimas 2011/350/ES dėl Europos Sąjungos, Europos bendrijos, Šveicarijos Konfederacijos ir Lichtenšteino Kunigaikštystės protokolo dėl Lichtenšteino Kunigaikštystės prisijungimo prie Europos Sąjungos, Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl Šveicarijos Konfederacijos asociacijos įgyvendinant, taikant ir plėtojant Šengeno *acquis* sudarymo Europos Sąjungos vardu, kiek tai susiję su patikrinimų prie vidaus sienų panaikinimu ir asmenų judėjimu (OL L 160, 2011 6 18, p. 19).

¹⁵ 2002 m. vasario 28 d. Tarybos sprendimas 2002/192/EB dėl Airijos prašymo dalyvauti įgyvendinant kai kurias Šengeno *acquis* nuostatas (OL L 64, 2002 3 7, p. 20).

„Serbija (įskaitant Serbijos koordinavimo direktorato (serbų kalba – *Koordinaciona uprava*) išduotų Serbijos pasų turėtojus) (*).“

(*) Vizos reikalavimo netaikymas galioja tik biometrinių pasų, išduotų laikantis Tarptautinės civilinės aviacijos organizacijos (TCAO) standartų, turėtojams.

2 straipsnis

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas pagal Sutartis privalomas visas ir tiesiogiai taikomas valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas / Pirmininkė

Tarybos vardu
Pirmininkas / Pirmininkė